

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37

ali pa: via Imbriani 9/III.

Izdaja: konsorcij Malega lista

MALI LIST

TEDENIK ZA NOVICE IN POUK

Številka 25 stotink.
«Mali List» — C. C. Post.
Licejska knjižnica (Dr. Puntar)
LJUBLJANA (JUGOSLAVIJA)

Mali koledar.

Petek, 24. julija: Krstina. — Sobota, 25.: Jakob (Rodoslav). — Nedelja, 26.: Ana. — Ponedeljek, 27.: Pantaleon, Rudolf. — Torek, 28.: Viktor (Zmagoslav). — Sreda, 29.: Marta, Beatrika. — Četrtek, 30.: Abdon in Senen. — Petek, 31.: Ignacij (Ognjeslav), Lojol.

MALE NOVICE.

Podpis ital.-jugoslov. koncesij.

Zadnjič smo poročali, da je konferenca v Firencah z uspehom končala svoje delo. V ponedeljek 20. t. m. je podpisal te koncesije v Nettunu pri Rimu za Italijo Mussolini in za Jugoslavijo poslanik Antoničević in dr. Ribar.

Dijaški zavod «Alojzevišča» v Gorici.

Odbor «Alojzevišča» v Gorici sporoča javnosti, da bo s prihodnjim šolskim letom sprejel proti prailcu:

1) dijake, ki želijo obiskovati goriske «srednje šole»;

2) učence, ki bi se hoteli pripraviti za sprejemni izpit v I. razred tukajšnjih srednjih šol z italijanskim učnim jezikom (gimnazije, realke, učiteljska in komplementarne šole, ki traja 3 leta in pripravlja dijake za sprejem na dvoletno trgovsko šolo). V ta namen bomo tudi prihodnje šolsko leto otvorili v zavodu V. razred ljuske šole, v katerem se bodo gojili predvsem oni predmeti, ki pridejo v poštev, pri sprejemnem izpitu. V ta V. razred, oziroma pripravnico, ki ima pravico javnosti, bodo sprejeti samo oni učenci, ki so z dobrim uspehom dovršili IV. razred ljudske šole in ki bodo stanovali v zavodu; eksternisov ne bomo sprejeli.

Prošnji za sprejem v zavod je treba priložiti sledeče listine:

1. krstni list (kolkovan);
2. zadnje šolsko spričevalo;
3. spričevalo o cepljenju koz (na nekolkovanem papirju);
4. spričevalo dušnega pastirja o pravnem vedenju prosilca.

Gojenci preteklega šolskega leta, ki želijo biti zopet sprejeti v zavod, naj vložijo samo prošnjo brez priloge.

Rok za vlaganje prošni traja do 31. avgusta t. l. — Prošnje naj se pošiljajo na naslov: Odbor «Alojzevišča», Gorica, Via Ponte Isonzo 3.

Vraze.

V petek, 17. t. m. bi morala biti nova vlada v Jugoslaviji razglašena. Listi poročajo, da so radičevci prosili se en dan odloga; kajti «petek je slab začetek». Drugi pravijo, da je na kraljevem dvoru taka navada, da se v torek ali v petek nič pomembnega ne podpisuje.

Dalmatinska železnica.

Svečana otvoritev hrvaško-dalmatinske železnice bo 25. julija. Pri tej slavnosti bodo sodelovale vse državne oblasti in vsa Dalmacija. Izpolnila se je želja dalmatinskih Hrvatov.

Od mizarja do častnega doktorja

Univerza v nemškem mestu Bonnu je podelila visoko odlikovanje častnega doktorja vodji krščanskih delavskih organizacij v Nemčiji Stegerwaldu. Ta je bil in je še mizarjski mojster. S tem odlikovanjem, tako pišejo vsi nemški listi, so Nemci pokazali, kako vedo ceniti tudi zasluge preprostega delavca.

Davek na debelost.

Neki angleški zdravnik je napisal v strokovnem zdravniškem glasilu, da naj bi vsi debeli ljudje plažali davek za vsak funt masti, ki jo imajo odveč na svojem telesu. Dandanes iščejo povsod viro za nove davke. Tu je vir zelo blizu.

Resna vojna v Afriki

V severni Afriki ob obali Atlantskega oceana je dežela Maroko. Ima precej možnosti za industrialni razvoj. Zato imajo razne evropske vlade oko na to deželo. Nekaj pred svetovno vojno bi se bili skoro zlasali Nemci in Francozi zaradi Maroka. Pozneje so se vlade dogovorile, da bodi vsakemu tekaj. Španski Mussolini de Rivera pa je začel vojno proti domačinom. Vendar so ga nasekali tako, da mu je vse veselje poslo. Tedaj so začeli ošabni Francozi delati vojsko, češ mi, ki smo Nemca zdelali, bomo tudi tega Turka.

ABD EL KRIM.

pa je drugega mnenja. Mož je sicer Arabec, toda bistroumen in studiran. On vodi vojsko po vseh evropskih pravilih in Francozom silijo potne kaplje na čelo. Francoske čete štejejo 125 tisoč mož, pa so vedno le tepene. Izgubili so še ranjenih in mrtvih do 5 tisoč in se zdi, da bodo morali poslati tja vse številnejše čete, ako bodo hoteli kaj doseči. To pa spet stane nove milijone.

LIAUTEY.

Ta je bil doslej civilni in vojaški gospodar na maroškem bojišču. Ker mu je slabo šlo, peljal se je ministrski predsednik nekega dna po zraku v Maroko, videt kaj se godi. Vrnivši se v Pariz je

razložil ministrom, da maršal Liautey (izg. Liotej) ni za nič in postavili so za vojnega poveljnika generala Naulina. Ta je začel napravljati svojo priljago in studiral na zemljevidu, kje bi bil ta nesrečni Maroko. Tačas pa so prišle nove Jobove pošte. Abd el Krim cilja na glavno mesto Fez (po tem se imenuje rdeča turška kapa «fes») in je nevarnost, da obide Francoze za hrbtom. Brž je zapel telefon in medtem ko se je Naulin odpravil v Marsej, da bi se odtam z ladjo peljal v Afriko, je že slavni maršal Petain (Peten) v petek 17. t. m. sedel v zrakoplov in odfrčal tjadol, da vidi, kaj francoska komanda mečka.

MIROLJUBNOST.

Francoska javnost se vedno bolj razburja. Če pojde tako naprej, bo sama škoda in zguba, pa se zasmeh povrhu. Ravno kar je finančni minister naložil novih davkov, pa se kaže, da se ne bo zadosti. Zato se vlada nagiblje k miroljubnosti, toda Abd el Krim se dela gluhega in bije naprej. On je tega mnenja, naj Francozi puste Maroko, pa bo mir. Tega mnenja smo tudi mi. Francozi, ki jih je vsaki dan manj, imajo dovolj zemlje doma. Naj doma delajo podnevi in spe ponoči, pa ne bo nobene vojske treba.

Iz Livorna

pošiljajo pozdrave slovenski fantje 13. topniškega polka, 8 baterije. Godnič Joško, Kostanjevica; Milič Emil, Salež; Colja Alojz, Coljavo pri Gabrovici; Kobalič Angel, Sv. Barbara pri Miljah; Batič Vladimir, Trnovo pri Gorici; Božič Angel, Trst; Lopel Anton, Rocol pri Trstu; Prvanje Ivan, Gorica; Zorn Franc, Prvačina; Kosič Karol, Logje pri Breginju; Lavričič Matija.

Iz Firenc

pošiljajo pozdrave slovenski fantje 19. polka, poljska artilerija, Prinčič Andrej, Cerovo; Andrej Bon, Kred; France Koren, Ladre; France Šturm, Livek; Stanislav Suša, Dolenje; Jože Vilhar, Studeno; Jožef Kodolja, Bukovje; Izidor Spacapan, Ozeljan; Suligoj Albin, Slap ob Idriji; Anton Batič, Sempas, Kavčič Andrej, Dornberg, Mužič Izidor, Medana; Žerjal Marij, Boljunec, Markič Rafael, Potravnno; Škuar Rudolf, Rbišca pri Brginu; Vidmar Štefan, Dol. Otlca; Bavcon Karol, Osek; Željč France, Drškovec; Rebec Štefan, Parje; Krizmančič Srečko, Potnovica; Peric Avgust, Medjavas; Zvanut Jože, Ložice; Boltar Roman, Solkan; Komel Jože, Kronberg, Nemeč Ludvik, Bilje.

Jezik za zobmi!

«Pučki Prijatelj» št. 29. z dne 16. julija je bil zapljen zaradi uvodnega članka, v katerem popisuje istrske razmere. Članek je imel naslov «Na razmišljanje oblasti.» Oblasti so brž ubogale, razmislile in zaplenile.

Padanje porodov v Franciji.

Število porodov je padlo v Franciji v l. 1924. za 72.000 duš napram l. 1923.

Ječe na Ogrskem — prenapolnjene.

Vsak 768. ogrski prebivalec je v ječi. Vse ječe so prenapolnjene in število kaznjencev znaša sedaj, ko šteje Ogrska 8 milijonov duš, ravno toliko kakor tedaj, ko je stela 20 milijonov prebivalcev. Narasčanje kaznjencev gre predvsem na račun političnih zločinov.

Slovinci pod Avstrijo.

Slovenski poslanik v Belgradu, Smodej, je vložil vprašanje, kaj misli jugoslovanska vlada ukreniti, ako bi se Avstrija združila z Nemčijo. Imel je pri ti priliki daljši govor, v katerem je zahteval za avstrijske Slovence pravico, da v služaju državnih izprememb pridejo pod Jugoslavijo, ne pa pod Nemčijo. Leta 1921. so izbirali Korošci med Jugoslavijo in Avstrijo, ter je bila večina za Avstrijo; oni pa takrat niso mislili priti pod Nemčijo. Če bi torej imelo vse skupaj pasti pod Nemčijo, to ne velja za koroške Slovence in morajo v takem slučaju priti pod Jugoslavijo.

Z ognjem za domovino.

V soboto zjutraj so se kakor ponavadi pripeljali na milanski osrednji kolodvor sveži časopisi. Ne enem kamjonu je bilo 15.000 izvodov socialističnega «Avanti» ter komunistične «Unità». Tam, kjer se kamjoni ustavljajo, da razlože časopise, čakala je v zasedi «četa majhna a hrabra» takozvanih «neznanih mladeničev». Napadli so kamjon, pometali brzo več kot pol tovara dol in zažgali kres v čast in slavo domovine. Ker je motor delal, je sofer brž peljal proč in tako resil manjši del časopisov. — Isto noč so blagi mladeniči zažgali v Milanu neko barako za razprodajanje listov; škoda je 1400 lir.

Junaški duhovnik.

Francoski duhovnik Henrik d'Orgeval-Dubouchet, ki je 25 let vneto deloval v dušnem pastirstvu v Parizu, je moral začetkom vojne odriniti z rojaki na bojišče. Prejel je nešteto odlikovanj, a kot tisočem drugim, je vojna tudi njemu vzela zdravje. Mesto da bi šel v toplice se zdraviti, je šel v 51. letu med gobavce v Oceanijo, med neozdravljivo bolne! To je junaštvo, ki ga mora vsakdo občudovati.

Ruski konzulat v Trstu

se nahaja sedaj v ulici San Michele št. 6, II. nadstropje.

BELEŽKE.

Naša beseda. — Mnogi tržaški narodnjaki rabijo v besedi in celo v pisavi besedo «Monte Spaccato» za strmi hrib, ki se dviga nad Sv. Ivanom. Tem lenim narodnjakom povemo, da so naši očetje rekali tistemu hribu samo «Griža» in nič drugače. Tudi mila in narodna «Edinost» naj bi si to zapomnila, da ne bo rabila spake kakor doslej.

Podlezem. — V «Jutru» od 20. VI. beremo, da so bili po nekaterih hrvaških vaseh v Istri nastavljeni laški duhovniki, ki da odvrčajo ljudstvo od materne jezika. Potem pa udriha «Jutro» zoper cerkev. — Mi vam pravimo, da ste podleži. Če bi ne bili, bi morali pomagati, da se vzgojimo kaj domačih duhovnikov; niti ficka niste in ne boste zato dali; pač pa za vzgojo juristov in advokatov, ki se bodo — o tem ste lahko prepričani — vsi preselili odtod v Jugoslavijo. Namesto, da bi nam pomagali, nas blatite! V vašo vednost vam povemo, da je v Istri 140 praznih duhovniških mest. Ako ne bo naših, pridejo pa drugi, prej ali slej. Kdor pa ruje proti nam, podkopa naš narod.

Slabi politiki so pri «Edinosti». V uvodnem članku od 15. t. m. se trudijo naslikati kupčijo med Pašičem in Radičem kot znamenito zgodovinsko dejanje in konec srbsko-hrvaškega spora. Tega niti markerji po belgrajskih kavarnah ne verujejo. Niti Pašič, niti Radič ne mislita, da je spor poravnal, ker se sploh o tistem sporu nista pogajala. Le tržaška «Edinost» je potegnila svoje zveste bralce in porabila priliko (kot slovenski dnevnik!), da obsodi politiko Slovencev, ki niso hoteli delati kravje kupčije. «Zvestoba do načel, rodo in domoljublje, to so lepe reči», pravi tetka, «toda potrebna je tudi pravilna taktika». To se pravi. Zavrži načela in skloni se h koritu, kakor Stjepan Radič. Tako politično modrost in poštenost uči «Edinost» v 165. številki Gospodovega leta 1925.

RAZNOTEROSTI.

Najstarejši časopis na svetu.

Pred kratkim je prenehal izhajati najstarejši list na svetu. Ta časopis je bil ustanovljen pod vlado kitajskega cesarja Tin-Kung-Canga leta 400. po Kr. r. od tistega Su-Kunga, ki je iznašel tudi črke za tisk, vlite iz svinca in srebca. V prvem času svojega postanka se je tiskal Su-Kungov časopis na šestih listih iz rumene svile, ki so bili speti z iglo. Okoli l. 1200. je razvijal list zivahno propagando, ki je imela namen, pripraviti vlado do tega, da bi poslala komisijo učenih Kitajcev v Evropo z nalogo proučevati šege in navade, pa potem vse tisto, kar je za dobro našla priporočiti vladi, da vpelje tudi na Kitajskem. Zaman je vlada opominjala list, naj preneha s to njej nevsučno propagando. Glavni urednik je kljub temu nadaljeval boj za svojo idejo — dokler mu niso vzeli glave. Šele l. 1800. se je «Peking-Bao» — tako se je list imenoval — po 1300 letnem izhajanju razširil v dnevnik, vendar ga je vlada še istega leta, ker je razkril neki skandal na cesarskem dvoru, zatrla. Začel je pozneje vnovič izhajati pod imenom «King-Bao». Leta 1912. je bil list zopet zapljen, ker je razžalil prvega predsednika kitajske republike; toda kljub prepovedi se je tri leta pozneje vnovič oživel, dokler ga niso slednjič politične zmešnjave v deželi, ki so mu čezdalje bolj oteževale obstanek, popolnoma ugonobile.

Politika

NOVA VLADA V JUGOSLAVIJI.

V soboto 18. julija so bili imenovani novi ministri. So pa sledeči: 1. Nikola Pašić, ministrsko predstvo; 2. Marko Gjurčić, pravosodje; 3. Boža Maksimović, notranje; 4. dr. Momčilo Ninčić, zunanje; 5. dr. Milan Stojadinović, finance; 6. Velja Vukičević, prosveto (sole); 7. Dušan Trifunović, vere; 8. Nikola Uzunović, javna dela; 9. Krsta Miletić, poljedelstvo in vode; 10. dr. Milan Srškić, izenačenje zakonov; 11. Milan Simonović, socialno politiko; 12. Slavko Miletić, narodno zdravje; 13. dr. Anta Radojević, promet; 14. general Trifunović, vojna; 15. Pavle Radić, agrarno reformo; 16. d. Ivan Superina, pošte in brzozav; 17. dr. Nikić, za šume in rudnike in 18. dr. Krajac, trgovino in industrijo.

Zadnji štirje so iz Radičeve stranke. Hrvatje so tako dobili samo taka ministrstva, ki nimajo vpliva na splošno državno politiko.

VLADNA VEČINA.

Cel državni zbor ali parlament steje 315 poslancev. Od teh je radikalcev 142, radičevcev pa 62, skupaj 204. Nasproti ti večini stoji opozicija, ki steje malo čez 100 poslancev. Vlada bo torej razpolagala z veliko in gotovo večino ter bo lahko delala postave, kakor bo hotela. Pašić čuti sedaj bolj trdna tla pod seboj, kakor vse prejšnja leta. To bo imelo ugoden vpliv na nvanjo politiko Jugoslavije, kajti najbolj nevarna stranka, ki je dozdaj neizmerno škodovala narodu in državi, je postala zdaj pridna in pohlevna.

BESEDA O SPORAZUMU.

Da sta se Pašić in Radič sporazumela, to je očitno. Saj so takoj po ministrski zaprisegi Radiča in njegove tovariše izpustili iz zaporov. Javnost se kajpada zanima tudi za vsebino sporazuma. Vsak bi rad vedel, kaj sta si moža obljubila. A zdi se, da bo vsebina pogodbe ostala tajna.

Mnogi poudarjajo, da je sklenjen sporazum za večne čase med Srbi in Hrvati. To bi se pa utegnulo napačno umevati. Hrvatje kot samostojen narod imajo svoje splošne narodne pravice in zahteve; te se pa ne smejo zamenjavati s koristimi in zahtevami Radičeve stranke. V sedanjem sporazumu je samo stranka dobila nekaj zadovoljščine, o narodnih splošnih zahtevah in pravicah pa se sploh ni govorilo. Ni torej sklenjen **splošni narodni** sporazum glede razmerja obeh narodov kot takih ampak le **časni** sporazum dveh **strank** za razdelitev vladne moči v državi na podlagi dosedanjega stanja. Na Hrvaskem dobe vladno moč radičevci, v Srbiji in v Sloveniji pa radikalci. Zato se nova vlada tudi označuje z **RR**.

KAJ JE DOBRO.

Ker radikalci s svojimi 142 glasovi nimajo večine v zbornici, morajo se vezati z drugimi strankami. Dosedaj so bili zvezani s Samostojnimi demokrati. Sedaj pa, ko so dobili Radiča, so vrgli one na cesto. In to je za državo dobro.

KAJ SO SAMOSTOJNI DEMOKRATE.

To je stranka skrajnih nacionalistov in plesnivega liberalizma. V narodnem pogledu so zahtevali taki demokrati, da sploh ne sme biti več Slovencev in Hrvatov, ampak samo Srbi. Tak staromodni nauk so pobrali pri Nemcih, Italijanih in Francozih. V slovenske šole so vsiljevali srbskino in cirilsko pisavo, slovenski jezik so ječi prepletati s srbskimi besedami, v svojih časopisih so pisali, da je neumno biti Slovence, ker da je Slovencev malo, a drugih veliko. Torej skrajno nagnusna stranka.

V stvarih vere in cerkve so Samostojni demokrati delali na to, da se razvname očitni boj med vlado in papežem (kulturni boj). Izdelali so načrt solskega zakona, proti kateremu so škofje v imenu Cerkve ostro protestirali. Vodja slo-

venskih demokratov, dr. Žerjav, je izjavil, da je treba z vsemi sredstvi razkristijati slovensko ljudstvo.

V gospodarskem oziru so bili Samostojni demokrati zagovorniki kapitalizma. Naslanjali so se na banke in akcijske družbe in delali večkrat tudi na škodo države umazane kupčije. Dosedanji minister pravosodja, dr. Lukinić, se bo moral sedaj pred posebno komisijo zagovarjati radi takih kupčij.

Za državo je torej dobro in koristno, da je taka stanika zletela v kot.

KJE SO OSTALI SLOVENC?

Nova RR vlada je po dolgem času prva brez vsakega slovenskega ministra. Politično moč med slovenskim narodom ima edinole Slovensko ljudska stranka (SLS). Ona pa se ni hotela pogajati s Pašićem na podlagi krajevne delitve vladne moči, dasiravno je on to večkrat pounjal. SLS se je hotela pagajati le za **splošni narodni** sporazum med Srbi Hrvati in Slovenci. Ker pa kaj takega niso

hoteli drugi, zato je SLS raje ostala v popolni opoziciji. Slovencem je le v čast, da jih zastopa stranka, katera se ne prodaja za ministrske sedeže. Slovenci ostanejo avantgarda modernega političnega in kulturnega programa, ki meče zarke veselih nad daleč preko mej Slovenije proti slovanskemu Vshodu. Če jih je za trenutek pozabil Pašić, pozabila jih ne bo zgodovina, katera je zvestim Ircom po tristoletnih bojih dala prav proti mogočnim Angležem.

Sicer pa položaj Slovencev niti zdaleč ni tako težaven, kakor nekoč položaj Ircev. Le nekaj žalostnih liberalnih figur jamra in stoka, pa ne nad usodo naroda, ampak nad položom Žerjavove framašonske politike. Med take spada tudi nedeljski dopisnik tržaškega dnevnika «Edinosti». Pametni Slovenci pa si veselo zvižgajo, kajti ne raste še smreka, iz katere se bo tezala zibka za tistega, ki bo Slovence pohrustal, dokler bodo v Boga in vase zaupali.

Zdravilna moč solnca

Danes to ni več novost, kakšno izredno zdravilno moč ima solnce. Le ven, le na solnce, to je prvo zdravstveno pravilo. **Zrak, svetloba, voda — to naj bo naš zdravstveni evangelij.** Vedeli pa nismo, da so že stari narodi poznali dobrote solnca tudi v tem oziru. Šele moderni čas je pokazal marsikaj iz starega veka v drugačni luči kakor smo to videli dosedaj. Sedaj vemo, da je bil verski obred starih oboževalcev solnca, Kaldejcev, Perzijcev, Feničanov, Peruancev samo pomoček, da izpostavljajo bolnike blagodejni solnčni svetlobi. Če bi bili rekli bolniku: pojdi na solnce, ozdravilo te bo — bi gotovo ne bi šel; rekli so mu pa: v solnce časti božje bitje — pa je šel. Grška zdravnik **Hipokrates** in **Galenos** večkrat omenjata zdravilno moč solnca; kolikokrat beremo v njiju delih zdravniške predpise, ki se nam zdijo čisto novi, a so že par tisoč let stari. Tudi vsakdanje življenje Grkov in Rimljanov nam pripoveduje, da so se prav dobro zavedali blagodejnega vpliva solnčnih žarkov. Ali niso mar igre v cirkusu navadne solnčne kopeli? Ali niso rimske hiše s

svojim dvoriščem (atrijem), s cvetličnimi vrtovi in s solnčarno (solarium) pravcata svetišča zarke pošiljajočega boga solnca? V novejšem času so zlasti francoski zdravniki na koncu 18. stoletja začeli spet opozarjati na solnčne kopeli in njih učinkovitost. Zdravnik Taure je (1774) izpostavil solnčnim žarkom bolnike s kožnimi boleznimi in je dosegel prav ugodne uspehe. Zdravnika **Le Peyte** in **Le Comte** sta poročala leta 1776 pariski medicinski družbi o zdravljenju s solnčnimi žarki, zlasti pri vnetjih in tvorih; solnčno luč so ujeli in osredotočili z lečami. Dr. **Bertrand** je poročal l. 1799. na pariski visoki šoli Sorbonne o dobrodejnem vplivu solnčne luči na bolezni.

Danes imamo vse polno solnčnih kopeli in kopališč. Najznamenitejše je pač ono v **Leysinu** v Švici, visoko nad dolino. Zlasti za otroke je to raj. Tudi pozimi hodijo lahko brez obleke okoli, samo z lahkim pasom opremljeni. In celo šolo imajo na prostem; šola na solncu, gimnastika na solncu, sport na solncu! Moraš ozdraveti. — **Dr. V. Š.** («Mladika»).

Josip Pangerc in politika.

O pokojnem Pangercu lahko trdimo, da je bil mož značaj: vselej Slovenec, zvest pripadnik svojega naroda. Nikdar ni vodil dvojne politike, kakor jo vodi velik del današnjih podeželskih edinjašev-magnatov, kateri se na eni strani klanjajo Wilfanu in berejo «Edinost», na drugi strani pa pišejo vsakemu oblastniku vdanostna pisma in karkoli delajo, vse delajo z vidika lastne osebne koristi. Toliko glede Pangercove narodne zavednosti. Kar pa se tiče strankarskega mišljenja, je bil Pangerc vedno edinjaš. Zadnje leto je pa — kot bister mož in poštenjak — začel spregledovati in v poslednjem času se je povsem obrnil od tržaških edinjašev in jih je obsojal. Ni pač čudno: njegova nesebičnost se ni mogla strinjati s parasiti, ki za zastavo narodnosti često iščejo le svojih koristi, ki največkrat niso v skladu z interesi našega naroda. Slava spominu značajnega moža!

ZANIMIVOSTI.

Angleži se vračajo v katoliško cerkev.

Po 400 letih so Angleži prišli na to, da protestantizem ne vzdrži. Zato se vedno bolj obračajo k Rimu. V letu 1911. se jih je spreobrnilo 3609. l. 1913. 7184, l. 1915. 8501, l. 1921. 11.621, l. 1922. 12.646, l. 1923. pa 12.796. Če pojde tako naprej bo angleški narod kmalu postal katoliški.

JAVNA ZAHVALA

Gospodu poslancu **dr. Besednjaku** in g. tajniku «Kmetško-delavske Zveze» **dr. Bitezniku**.

Gosp. poslanec! «Mali list» od 10. 7. je prinesel veselo vest, da se Ti je posrečilo po vstrajnem prizadevanju izposlovati pri vladi pokojnino za bivše uslužbenca na Prestranku. Reveni so tu in tam iskali svojo pravo že čelih šest let, pa zastonj, dokler se nisi Ti potom kmetško delavske Zveze požrtvovalno zanje zavzel. — Naročili so mi vsi veseli, naj se Ti v imenu vseh prav posebno zahvalim.

Enako se moram zahvaliti v imenu vseh tudi Tebi, g. tajnik. Ko sem prišel parkrat k Tebi v pisarno v Gorici, glede, te zadeve, si me navzlic mnogi zaposlenosti vlnudno sprejel. Bil si takoj pripravljen sporazumno z g. poslancem, pomagati upokojenecem, dasiravno niso organizirani v kmetško delavski Zvezi.

Srčna hvala obema! — Bog živi!

Srečko Gregorec, kurat.
V Stivanu, p. Prestranek, 12. 7. 1925.

Zapuščenost.

Število analfabetov (t. j. takih, ki ne znajo brati in pisati) je v Sardiniji naraslo v času od l. 1911 do 1921. Leta 1911. jih je bilo povprek 42%, leta 1921 pa 51% med osebami, ki so spolnile 16. leto življenja. Torej polovica. Dobro bi bilo, nekatere učitelje poslati iz naše Julije na Sardinijo; tako bi bilo obojim ustrezno.

„Dijaška Matica“ v Trstu

Vlaganje prošenj.

Dijaška Matica v Trstu naznanja, da sprejema prošnje za sol. leto 1925.-26. do vstevši 31. avg. t. l. Vse prošnje brez izjeme morajo biti spisane na obrazcu, katerega je izdalo društvo in ki se dobi pri vseh dijaških društvih Julijske Krajine in v uradu D. M. v Trstu, ul. Fabio Filzi 10/l. Kdor želi obrazec naravnost od urada D. M. naj pošlje natančen naslov in naj priloži znamko 60 stot. Opozarja se, da se bodo upostevale le prošnje onih dijakov, ki bodo nabrali kaj članov za D. M. Pristopnice za nove člane dobijo v uradu D. M. in pri vseh dijaških društvih. D. M. pripominja obenem, da so dijaki, ki so dovršili 17. leto sami člani. V nasprotnem slučaju so člani starši.

Vsaki prošnji, v kateri morajo biti navedeni razlogi, iz katerih se prosi podporo, morajo biti priloženi sledeči dokumenti: 1) ubožni list; 2) dokaz, da prosilec obiskuje šolo; 3) ako ni začelnik, dokaz, da je prejšnji letnik z uspehom dovršil. Pri visokosolcih, da je položil predpisane izpite, oz. kolokvije; 4) domovinski list (potrdilo o državljanstvu). V prošnji mora biti navedeno vse, kar naj tvori podlago za njeno pravilno rešitev.

Dijaška Matica v Trstu.

Dijaška Matica v Trstu javlja, da se bo vršil visokosolski zbor vseh v društvu včlanjenih visokosolcev, 23. avg. t. l. v Trstu z običajnim dnevnim redom. Glasovalno in volilno pravico imajo visokosolci, ki so se vpisali v D. M. do 1. jan. t. l. in ki so v redu s članarino. — **Odbor.**

Navodila za nabiranje članov za Dijaško Matico. — Redni člani so lahko osebe stare najmanj 17 let. Ustanovni član lahko postane posameznik, ki plača enkrat za vselej lir 100 in društvo, ustanove itd., ki plačajo znesek lir 100 za dobo petih let. Redna članarina je bila določena od lanjskega obnega zbora na 6.— lir za društveno leto, ki traja od 1. avgusta do 31. julija prihodnjega leta. Vpisnina znaša 2.— liri. Vsak novo pristopivši član mora izpolniti pristopnico. Znesek lir 8 plača potom pošne položnice «Zadružne Zveze» v Trstu. Ko dobi društveni urad izpolnjeno pristopnico in znesek lir 8.— potom «Zadružne Zveze» pošlje novemu članu društveno izkaznico. Proti plačanju ene lire dobijo novi člani tudi pravila.

Za mlade matere.

Kaj in kako smeš govoriti z otrokom.

Velik blagoslov je za otroka, če govoriš z njim veliko več in veliko manj, kakor se navadno z otroci govori. Manj govori z otrokom o njem samem, ničesar na njem ne graja in ne hvali. Več pa govori z njim o drugem in drugih; pripoveduj mu lepe pravljice, govori mu o otrokih, ki se igrajo z njim, o živalih, rastlinah itd. Pokaži mu jih in opiši jih. Kroti sebe in ne graja takoj, če ti ta ali ona otrokova napaka ni všeč in te jezi. Pokaži mu svoje nezadovoljstvo s tem da umolkneš, in z obraza naj ti bere, da nekaj ni prav naredil. Napako naj čuti na naravnih posledicah. Pusti mu notranjo srečo in zavest, da se mu dobro godi. Nikdar v otrokovi prisotnosti ne govori, kaj je prav rekel in naredil in kaj ni bilo prav, ali pa tudi, kaj mu dobro pristoji in kaj ne. Smiliti se nam morajo oni otroci, katerih pozornost je prevečkrat obrnjena na nje same. Ne ranijo jih samo karajoče besede, škoduje jim tudi tisto večno: ti si..., ti imaš..., ti boš..., tako da se slednjič iz samega «ti» nič več ne spoznajo. Potem se pa mati še čudi, da se iz te lutke razvije sebičnež, da ne uboga in ni pazljiv, da nima globine in bogastva duha in čuvstvanja. Če hočeš, da bo otrok ubogal, pazil, da bo v globoki notranjosti bogat, tedaj ne govori skoraj nič o njem samem, tembolj ga pa opozori na vse lepo in dobro v njegovi okolici!

Kaj nam z dežele pišejo

TOMAJ.

Solska razstava. — Ob sklepu solskega leta so tu priredili razstavo ročnih del deške in deklishe sole. V nedeljo 12. t. m. v deški soli so razstavili dečki razna kmetijska orodja: pluge, vile, grablje, vozove, kose itd., Tudi zrakoplove, avtomobile smo videli; razobesili so razne risbe, veznine, pletene kose; izdelke iz gipsa, ila itd. Nekateri izdelki so bili prav lepo izdelani. Tako se dečki igraje uče ročodelstva, ki je za bodočega kmeta tako potrebno. Zelimo in upamo, da bo drugo leto še več in bolje izdelanega kmetijskega orodja, hišne in kuhinjske posode.

Deklice so v zavodu razstavile krasna ročna dela: šivanja, pletenja, vezanja in t. d. Tu so bila izbrana le boljše dela; oko se je radovalo lepim umetnin. Posebno krasni so bili nekateri prti s kelihom in sv. hostijo, človek ne bi prišodil deklicam ljudske sole takih del. Nad vse lepe so bile risbe, pleteni koski itd. Zal, da je bila udeležba v obeh krajih premajhna, večinoma mlajši svet in ženske, mož skoraj nič, fantov nekaj. Prav je dejal gosp. učitelj, da se brigajo bolj za gostilno, kot za cerkev in šolo. Naj bi se dečki, kakor deklishe izdelki v bodoče usmerili se bolj v izdelovanje orodja in sploh predmetov, ki so kmetškemu sloju potrebni in koristni, in ti res lepo naredi.

RODIK.

Rodik je še precej velika vas in tudi mična, saj prihajajo celo tujci semkaj čez poletje. Toda v kulturnem pogledu nazadujemo. Celotna mala sela v okrožju imajo pevške zbornice, čitalnice, telovadna društva ali kaj podobnega. Pri nas pa imamo le neko društvo godcev, katero pa počasi propada. Pred letom so ustanovili pevsko društvo Jurčič, katero je kmalu zaspalo spanje kralja Matjaža. Močno pogresamo prave sloge in ljubezni, vse je nagnjeno k posmehovanju in zaničljivim opazkam. Zlost me obhaja, ko gledam, kako naša mládná pohajkuje in trati zlati čas mladosti. Fantje po gostilnah popivajo; enkrat na leto prirede nekakšen ples, dobiček ves po štru pozeno in potem pijani kolovratijo. Dekleta, zlasti nekatere izmed mlajših, ki so komaj iz šole priletele, se love za fanti in preže na to, da jih kateri povabi pit. Mamice pa za vogali čepijo in se radujejo, češ «naša pije s fantom, je obrajtan», namesto da bi vzele kolec in vsaka svojo spat zapodile. Da ne bo krivice, moramo izrecno priznati, da se nekatera starejša dekleta zavedajo svoje ženske časti in dolžnosti ter ne moremo njihovega vedenja ničesar oporekati.

PREBENEG.

Dne 7. julija smo pokopali 43 letno dekle Marijo Praselj. Vzorna, tiha in skromna Marijina družabnica je služila več let v Šklednju in v Trstu in si je nakopala težko bolezen v nogi. Njene bolečine so bile hude; noč in dan je morala sedeti na postelji. A vse je prenašala ju-naško, bogovdano. Posebna tolažba ji je bila, da so ji prijateljice in tovarišice tako ljubeznivo in pozrtvovalno stregle. Zato se njena družina zahvaljuje vsem tistim blagim osebam, ki so pokojnici toliko dobrot izkazale. Naj jim bo Bog plačnik!

IZ BRKINOV.

Kaj se doživi na cesti. Na dan sv. Petra sva šla po cesti proti Herpeljam. Nekje pri Tubljah so se po cesti šetala tri dekleta, najbrže iz Tubelj. Šla sva mirno mimo njih, a potem sva čula za hrbtom, da so zaničljivo govorile o nas dveh v italijanskem jeziku. Ker sva pošena slovenska mladeniča, prosiva dotične starše, naj pouče svoja dekleta, da bodo uljudne in pa da bodo med sabo le slovenski jezik govorile, ki je najlepši za nas.

Dva popotnika.

TRNJE na Pivki.

V tukajšnji soli je bila v nedeljo dne 12. t. m. razstava ročnih del, ki so jih izvršili solski otroci. Prav izplačala se je to stvar pogledati. Žalibog je malo očetov in mater prišlo gledat. Res je bilo ugodno vreme in so ljudje hiteli s senom, vendar bi bili po maši ali po večernici nekateri lahko stopili v šolo za četrt ure. Gospodični učiteljci pa bodi izrečena zahvala za njen trud in uspešno delovanje.

Oče.

IZ BUKOVJA pri Postojni.

Dne 19. t. m. je priredila solska mladina pod vodstvom učiteljice dobro uspešno veselico, ter obenem razstavo ročnih del. Točke sporeda so bile raznovrstne: par otroških enodejank, petje itd. Otroci so se res imenitno pokazali, posebno v slovenskih točkah. Tudi razstava je izpadla zelo dobro. Človek je kar strmel, ko je ogledoval posamezne predmete. Vsa čast solskemu vodstvu, posebno pa g. Majerju. Le tako naprej!

IZ BREGA.

Zanimivo je, kakšno politiko vodi klika, o kateri smo zadnjikrat pisali. Dvojna in naravnost ogabna je politika te klike: prvo lice je narodno: zato pošilja v liste pismo o krivicah komisarjevih, čes s tem pokazemo, da smo narodni.

Vedo pa trdno, da se listi na merodajnih mestih prav nič ne vpoštevajo. Da bi pa skrbeli za svoj interes, to je, da ostane komisar, so šli v Trst in so povedali, da je komisar **še potreben**, ker da ni upanja, da bi se mogel sestaviti dober občinski odbor. Grdi hinavci, skrbi jih gnajšče, bojijo se, da lonc odkrijemo.

Na drugi strani pa ta klika čuti, da komisarja ne bomo večno imeli; do volitev mora priti. Zato pa se tudi klika pripravljajo. Kako? V svojem tržaškem tedniku je sramotila nekega moža iz Boljunca, o katerem se klika boji, da bi bil izvoljen v občinski odbor. Ta mož je pa sposoben, da bi se z njim ponasala marsikatera občina, a ta mož ima to napako, da ne drži s tisto kliko; boje se ga, da bo on pregledoval račune o aprovizaciji in o vojnih posojilih.

Pa klika se s tem še ni zadovoljila. Denuncirala je nekaj takih mož pri oblastvih, češ da niso zanesljivi itd., samo da bi oblastva podaljšala komisarijat. To zadevo sem izvedel od zanesljive uradne osebe v Trstu, le zal da nisem mogel dobiti prepisa ovadbe.

S tako politiko hočejo popolnoma potlačiti glas pravice in resnice, pa ne pojde.

Za volitve se bomo pripravili na način, ki bo zasigural občini, da pridejo na krmilo nepodkupljivi možje, ki bodo natančno pregledali stare račune in storili, kar bo treba storiti. Kar je klike, naj le polovi v svoje mreže tudi kaline, ki se dajo vloviti, naj tudi nekaj ljudi podkupi, saj denarja ima dovolj, kar pa je neodvisnih kmetov in delavcev, bomo postavili samostojno listo, ter razvolili odbor, ki bo neodvisno in pošeno deloval za korist cele občine, posebno za pravično razdelitev davčnih bremen in pa za znižanje občinskih izdatkov.

DOBRAVLJE na Krasu.

Slučaj je nanesel, da sem govoril te dni z nekim možem, ki je bil pri aprovizaciji v Tomaju. Med drugim mi je omenil, kako je enkrat prišla moka v aprovizacijo. Bilo je je kakih 70 vreč, od teh je bilo bele nad polovico. Pisana pa je bila vsa za črno. Kar je bilo črne, je gospada razdala, kakih 35 vreč bele so pa shranili v stransko nožranjo sobo. Za nekaj dni so prišli zopet, da bodo delili, kako se pa začudijo, ko v sobi ni bilo več bele moke. Na vprašanje: kje je? so odgovorili: «smo jo med tednom razdali», pa nihče ni vedel komu. Tako so gospodovali pri nas se po vojski; dobro bi bilo, da bi se te reči preiskale. Dokler bomo imeli take moke na vodilnih mestih, ne bomo mogli natančneje povohati občinskih računov.

IDRIJA.

Vlada je naše občinske volitve odložila. Evo, kako se je to zgodilo. Ko so zvedeli liberalci, da mi nastopimo samostojno, da dobimo večino z županom, komunisti pa manjšinsko zastopstvo, tedaj jih je obšla sramota češ: «Mi se bomo pod nosom obrisali. Kako se bomo opravičili pred dr. Wilfanom, ki smo mu lani sporočili, da je vsa Idrija edinjaška in Wilfan je to javno povedal v Trstu na občnem zboru svoje stranke». Liberalci so se zbrali in drugi dan je šla njih dvojica k zastopniku vlade in ga nagovarjala, naj se odloži. Govorila sta v tem tonu: Naša stranka je hotela, da bosta v listi tudi dva fašista, klerikalci pa tega niso marali in zato so odpovedali skupno listo. Odložite volitve, potem pritiskajte nanje, na dekana in druge, ki so mehkejši, da bodo z nami volili in da bodo pristali na 2 fašista. In vlada je šla na limanice in volitve odložila. **Mi volivci Kmetodelavske zveze pa ne gremo na nobene limanice.** Mi smo italijanski državljani kakor drugi in postavljamo listo po svoji vesti. Ako bi se naša stranka združila z liberalci, bi dobili skupno vsaj 200 glasov manj, zakaj mi delavci pojdemo voliti samo našo samostojno listo. **Pod nobenim pogojem ne gremo skupno z listo oduhov** in tistih, ki so za svojo kšeftarsko korist vselej pripravljeni, izdati koristi ljudstva in naroda. Krajno vodstvo naše stranke se mora tega držati; ako pa bi dvomilo, naj se obrne do vodstva stranke v Gorici, kjer ne bodo, prepričan sem, odločili proti interesom delavstva in naroda.

BARKA.

Značilno, da so se naši «Balkanci» na god sv. Cirila in Metoda v prenovljeni in pomlajeni obliki pokazali na delu. Le zal, da so jim sedaj običajne manire prepričile, pokazati se v mogočnejšem obsegu. Prisiljeni k skromnosti ob takem prazniku, so nam tem pristroneje dali sadov svojega truda in dela, isklesanega v pozrtvovalnosti in podjetnosti, ki naj bi bila zlasti najbližjim v vzgled. — Že okusno prirejen oder nam je pripravil razpoloženje. Petje nas je prevzelo. Poznala se je sicer izbrusenost v podajanju, pogresali pa smo čuta enotnosti pri posameznih pevcih, zlasti pevkah. Manjka tudi glasovne prožnosti. Pri moškem zboru so drugi tenorji prešibki, pri mešanem pa alti prebučeni. Le več obzira do enotnosti in zlasti od strani pevcev samih. «Demoklejev meč» skoraj dober. Pač pa bi bilo želeti, da se te vrste stvari na bodočih programih nadomestijo z bolj izbranimi. «Lazizdravnik» je bila boljše podana, le da je bilo «zdravljenje» malo pretirano. Najnaravnejši so bili lazizdravnik, želodčni bolnik in bolnica. Igralci so «Balkanci» dosedaj veliko boljše kakor pevci. Prvi kuplet je bil dober, drugega pa s stališča dostojnosti in lepote odločno zavračamo. Le ne banalnosti! Deklamator je bil pa popolnoma na svojem mestu. V splošnem pa, «Balkanci» priznanje vašemu delu in podjetnosti, ki jo uvažujemo in spoštujemo!

IZ FAMELJ.

V našem premogovniku so manj plačanim delavcem zvišali plačo. No, pa saj je bil že skrajni čas, da se sramotna cena zuljev, ki še sedaj, kljub zvišanju, ne dela časti in ugleda podjetju, popravi. Plačali so za 8 urno delo 10 Lit., sedaj pa so določili 11.60. Upoštevati pa je treba, da so medtem cene zivilom razmeroma enako poskočile. — Obžalovati in obsojati pa je, da so nekateri delavci svoje tovaršice obtožili hujskanja k mali stavki, čeprav so bili do protikrepev vodstva vsi enakih misli in govorenja. Radi tega vodstvo ovajenih ni sprejelo več v delo. Vtis je tak, kakor bi bilo od gošove strani preračunjeno, ali ga jako, jako otroče.

GORJANSKO.

V «Malem listu» večkrat beremo o raznih napakah po slovenskih vaseh. Tudi v Gorjanskem kaj podobnega ne manjka. Na sv. Mohor imamo cerkveni shod s procesijo. Farani se praznika veselo in

tudi vse lepo pripravijo in okrase za tako priliko. Neki fantalini pa so hoteli napraviti skandal, zlasti da bi nagajali duhovniku, ter so si izmislili, da mora ta dan biti ples, kajti potem bi odpadla cerkvena slovesnost. Župan jim ni dal dovoljenja. Naš kaposkvadra jim je pa takoj šel na roko, seveda ker je gostilničar in gleda za dobiček. Dobil je ples brez županskega dovoljenja. O našem g. kuratu ne bom pisal, kaj je, ker ga vsa okolica pozna in priznava njegovo neumorno delavnost in pozrtvovalnost. Tudi vam, razgrajati, vašim bratom, materam itd. je mnogo dobrega storil, posebno v času vojne. In zdaj mu povražate s takimi deli? **Sram vas bodi!** G. kurata pa prosimo, naj ne jemlje vpoštev tistih nerodnezev in zelimo, da se dolgo ostane med nami.

SALEŽ.

Prisiljena radi razmer odhajam po 14 letni službi iz Saleza in iz Zgonika. Ob tej priliki se pristrone zahvalim svojim nekdanjim učencem in učenkam pa tudi njih staršem za vso prijaznost, katero so mi izkazali v težkih pa tudi kdaj v veselih trenutkih. Posebno zahvalo izrekam se saleskim solarjem za prelepa darila ob slovesu. Bog vsem plačaj!

Pavla König, učiteljica.

Plavje.

O nesreči, ki nas je zadela, je bilo že sporočeno v listih, tada kratko in pomanljivo. Tudi jaz ne bodem dolgočasil čitateljev našega lista in porabil dragega prostora. Dne 22. p. m. dopoldne stanam toča in povodenj vse pridelke učinila, deloma izuzemši krompir in krmo. Okoln 10. ure predpoldne so se začeli zbirati oblaki na zapadni strani, rayno v točki odkoder navadno prihaja neurje. Naglo so se dvigali in širili, tako da je ob 11. že začela padati toča pomešana z dežjem in močnim vetrom. Močan piš je podil oblake od juga proti vzhodu, odkoder se je spet iz severovzhodne strani («od Socerba, ki vse frderba») vsula toča, ki nam je v pol uri uničila vse, kakor zgoraj rečeno. Največ škode trpimo na vinogradih, potem na oljki, ki nam je letos obetala obilen pridelek; potem tursica, fižol, zito, paradizniki in druga zelenjad, ki se tu goji za na trg.

Ceste so tudi po nekod bolj podobne hudournikom nego voznim cestam, tako da cenimo tu v Plavjah nad tristotisoč lir škode, in to ni špas za nas, ki se bavimo izključno s kmetijstvom, in moramo kupovati tudi tuje pridelke. Rojijo nam mučne misli kje vzeti denar da si kupimo, kje vzeti denar za plačevati davke, kje za «takse» ki se nam škodljivo-rezijo takor grozna smrt? Sicer je bila takoj komisija, da ugotovi škodo ne vemo pa kako nam mislijo pomagati; prosili pa bi občinske poglavarje v Milah in pa naše državne poslance da se potrudijo na pristojnim mestu, da da nam — če mogoče hitro — vsaj ceste popravijo, ker na ta način bi nam storili najdobrosrnejšo in najkoristnejšo podporo.

Zobozdravniški ambulatorij

TRST, v. Settefontane št. 6

od 9. do 12. ure in od 15. do 19. ure

Ljudske cene.

Eternit

je najboljši za kritje streh

V. JANACH & C. o

ZALOGA: Trst - Trieste (2)

Via Milano št. 12 (pri veliki postji)

V zalogi ima tudi cevi za vodovode in stranišča.

JAMSTVO ZA VEČ LET. Tel. 22-42

GOSPODARSTVO

Kako kaže žito

Položaj na svetovnem žitnem trgu se je v zadnjih tednih znatno izpremenil.

Dosedaj so severnoameriške Združene države radi izborne lanske zetje in zaradi tega, ker je v gospodarskem letu 1924-1925 morala Evropa uvazati ogromne količine žita, imele naravnost monopol na vseh tržiščih in določevale brezobzirno cene. Sedaj pa izgleda, da se bo to temeljito izpremenilo v gospodarskem letu 1925-1926. Poročila iz severnoameriških Združenih držav vedo povedati, da pričakujejo tam letos veliko manjši žetveni donos kakor je bil lani. Nasprotno pa cenijo, da bo letošnja zetek v Kanadi izredno dobra. Tudi iz drugih prekomorskih držav prihajajo ugodna poročila o žetvi in pričakujejo večinoma isti donos kakor lani.

Nasprotno Združenim državam so izgledi na žetev v celi Evropi zelo ugodni. V Nemčiji bo žetev za 30-35 odstotkov boljša kakor lanska. V Franciji se je povečala posejana površina in tudi vreme je ugodno. Italija, ki v Evropi poleg Anglije uvaja največ pšenice, bo imela letos boljše žetev kot lani (za pol milijona ton). Italijani že prodajajo v Avstraliji nakupljeno žito, ki je že prispelo skoro v Evropo. Anglija bo tudi imela nekoliko boljše žetev kakor lani. — Poljska bo imela letos za 50 odstotkov boljše žetev pšenice kakor lani in za 70 odstotkov več rži kakor lani. Skandinavske države, Belgija in Holandija bodo izkazovale dobre uspehe. Romunija bo imela letos velik prebitok, Bolgarija bo letos pridelala 50 odstotkov več pšenice kakor lani. Tudi v Jugoslaviji so izgledi dobri.

Odlučilna za svetovni trg pa bo žetev v Rusiji. Po najnovejših podatkih osrednjega statističnega urada v Moskvi bo dala žetev nad 50 milijonov ton (po drugih cenitvah celo 60 milijonov ton!) Lani je dala žetev 41 milijonov ton, predlanska pa 46 milijonov ton. Po teh cenitvah bi Rusiji letos preostalo za izvoz okoli 8 milijonov ton žita. Čisto gotovo je, da bo Rusija zopet nastopila na svetovnih tržiščih kot izvoznik žita in sicer v veliki meri.

Vse to se bo kmalu poznalo pri cenah žita. Že sedaj je nastopila na borzi v Čikagu mirna tendenca. Evropa ne kupuje več dosti žita v Ameriki in tudi cene so že popustile.

Po čem je lira?

Dne 22. julija si dal ali dobil:
 za 100 dinarjev — 47.50 L.
 za 100 š. kron — 80.30 L.
 za 100 fr. frankov 127.10 L.
 za 100 šilingov — 380.— L.
 za 1 dolar — 27.10 L.
 za 1 funt — 132.25 L.

Naši zobje in njih negovanje

Po prof. Jessenovi tabeli.

1. S poltretjim letom ima vsak otrok 20 zob-mlečnjakov.
2. V 6. letu se pojavi zadaj v ustih prvi stalni kočnik.
3. Od 7. do 14. leta se zobje izmenjujejo.
4. V 12. letu se pokaže drugi veliki kočnik, v 18. do 40. letu pa zadnji kočnik, takozvani modri zob.
5. Zdravo zobovje je neobhodno potrebno za uspešno prebavljanje in za splošno telesno zdravje.
6. Mlečni zobje imajo za otroka še več pomena, nego stalni zobje za odraslega.
7. Le kdor ima zdrave mlečnjake, bo imel tudi zdrave stalne zobe.
8. Že v zgodnji mladosti je treba vse zobe vsak dan zjutraj, posebno pa zvečer temeljito osnažiti.
9. Od 3. leta dalje jih je treba dati

Občni zbor „Zadružne zveze“ v Gorici

Dne 9. julija 1925 se je vršil občni zbor naše goriske Zadružne zveze v Gorici. Zastopanih je bilo 57 od 170 včlanjenih zadrug.

Iz računskega poročila povzamemo kratko bolj zanimive točke: Promet L. 70,143.295.90; blagajna: prejemki 17 milijonov 5 tisoč 969 lir in 72 stot., izdatki 16.984.244.99; tek. račun zadrug: dvigi 8,353.875.72, vloge 10,033.824.45; naložbe: vloge 8,637.413.85, dvigi 6,725.862.18. Blago: Nakupila in oddala je Zveza tekom leta 1924.: 2340 q tomaževe žlindre, 400 q superfosfata, 80' q kalijeve soli, 103 q čiliskega solitra, 110 q semenskega krompirja, 516 q modre galice, 105 q zvepla, 20 q sezamovih tropin, 7 q semenske pšenice in 3 q apnenega dušika.

Načelstvo je obrnilo svojo pozornost na živinorejo, s tem, da je začelo krepko organizirati oddajo masla goriskih gor. Z zadnjem časom je «Zveza» prevzemala mesečno masla za okrog 60-70 tisoč lir.

Danes ima «Zveza» 170 članic, ki se po strokah delijo takole: 69 posojilnic, 17 delujočih konsumov, 21 raznih kmetijskih in gospodarskih, 22 stavbnih, 30 mlekarških, 6 obrtnih in 5 raznih zadrug in društev.

Mali list v vsako hišo, v vsako slovensko družino!

DAROVI ZA «MALI LIST»

Iz Francije pošiljajo iskrene pozdrave sorodnikom, prijateljem in vsem rojakom ter darujejo za Mali list po 2 liri: Jozef Okretič, Kolman Fran iz Kostanjevice, Karol Marušič, Alojz Blažič, Ivan Blažič iz Lokvice. Okretič 5 lir.

Dosedaj nabranih 300 lir 20 stot. Vsem darovalcem in nabiralcem srčna hvala in Bog plačaj. Drugi pa posnemajte, vzglede požrtvovalnosti za veliko in dobro stvar!

NAŠA POŠTA.

P. M.: — Mi vam lista ne moremo zastoj pošiljati. Zastoj dobivate lahko tisti list, ki so ga v Trstu ustanovili s fondom vojnih oderuhov in ki bo izhajal, dokler bodo magnati in izkoriščevalci hoteli dati iz svojih žepov.

Gorica. S «Čukom» se ne bomo prepirali v taki obliki.

Komen. Ni primerno zloženo.

Zahvale za mrtvimi ali mrliska naznanila se morajo naročiti kot inserat proti plačilu, ne enostavno sporočiti uredništvu, katero potem ne ve, kaj narediti. Tarifa je 4 lire za cm visine v eni koloni. Pisati torej koliko kolon širok in koliko cm vsok naj bo tak oglas, da ne bo nesporazuma pri obračunu.

Tomajsko pošto prosimo za točno dostavljanje našega lista naročnikom.

10. Če začno gniti, jih je treba takoj zaliti (plombirati), še preden se pojavijo bolečine.
11. Usta, ki so vhod v človeško telo, morajo biti popolnoma zdrava.
12. Da ostanejo usta zdrava, je treba odstraniti vse korenine, ki se ne dajo več ozdraviti; nazobnina (zobni kamen) se mora redno odstranjevati.
13. Glej da ohraniš svoje zobe s tem, da jih daš pravočasno zaliti, zakaj umetni zobje nadomeščajo prave le za silo.
14. Kdor pri svojih otrokih zamudi negovanje zob, jim škoduje za vse življenje.
15. Zobe zdrave — pol prebave, skrbno pazi snage prave!

Sestavil dr. E. Bretl.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrška Gastona Dolinar, Trst — Via Ugo Polonio 5.

POSTEN MLADENIČ blagega značaja, sin kmečkih staršev, izveden v vseh kmetijskih rečeh, sedaj v državni službi, želi pristopiti na kako kmetijo s primernimi pogoji kot zet ali poslovljenec. — Ponudbe naj se pošljejo na naslov «Malega lista».

KUPOJEMO in plačamo po najviših cenah drva za kurjavo, oglje, hrastove in bukovke hlode, suhe gobe, med, mleko, jajce, maslo i t. d. — Kmetijsko-trgovsko društvo — Trst, via Raffineria 4.

NAPRODAJ je v. Š. Petru na Krasu hiša na najbolj prometni točki, pripravna za trgovino, obrt ali podobno v večjem obsegu. — Naslov pove uprava.

Stab. Tip. Silvio Spazzal - Trieste

Zobozdravniški ambulatorij Stanko Perhavec

Sežana št. 68

je odprt vsaki dan izven srede in sobote. Izdelujejo se vse v to stroko spadajoča dela po nizkih cenah.

Zaloga domačih vin

Vipavske, istarski refosk in kraški teran. — Na debelo in za družine **VIALE XX SETTEMBRE 94** (prej Acquedotto), na drobno in za družine **VIA GIULIANI 32.** — Telef. 2-41. Priporoča se lastnik

FR. ŠTRANCAR.

Dr. SANDRO RIZZATTI

SPECIALIST

za boleznj ušes, nosa, grla. Asistent dunajske klinike. Sprejema od 11-12 in od 3-4. **GORICA, v. Mameli (v. Scuole) 5.**

Cerkvena umetnost - Dober tisk NOVA TRGOVINA ENRICO TOFFOLETTO

TRST, Via del Pesce 4

Velika izbira slovenskih molitvenikov, nabožnih knjig, podob, svetinj in v drugih nabožnih predmetov. Cerkvena obleka in potrebščine. **KONKURENČNE CENE.**

Mehanična pekarna in sladničarna

Žerjal & C.º

Via Ceclia di Rittmayer št. 14

se priporoča cen. občinstvu. Izdeluje v vsaki množini piškote in druge sladčice. Zastopnik mehaničnih pečl z znamko „ZVEZDA“ za celo Juljsko Benečijo.

Josip Ostrouška Opčine (VILLA OPICINA)

ZALOGA dvokoles in šivalnih strojev «Singer» in potrebščin. — Mehanična delavnica za vsa popravila. Prodaja tudi na obroke.

V založbi

knjigarne in papirnice

ŠTOKA

d. z o. j.

Via Milano 37

je izšel

Dr. J. Valjavec - ital.-slov. slovar Cena L. 28.- s priporočeno poštnino L. 29.50

Naročila brez vnaprej poslanega zneska se ne upoštevajo.

Dr. A. Grusovin

v Gorici: Piazza Vittoria

(Travnik) v hiši Paternolli 21

Specijalist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcioniran na dunajskih klinikah.

Sprejema od 9-12 in od 3-7 pop.

Zadružna tiskarna.

GORICA, VRH PLACUTE, 18.

Edina slovenska tiskarna zadružne oblike. — Tiska časopise, knjige, vsakovrstne tiskovine za zasebnike in urade.

Medmestni telefon šte. 253.

ALOJZIJ POVH

URAR IN ZLATAR

piazza Garibaldi 2, I. n. Tel. 3-29

Lastna tovarna in delavnica. Prodaja, kupuje, popravlja vsakovrstne predmete. — Korist vsakega je, da se preprča o cenah.

Čevljarica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.

z veliko premijo, diplomo in zlato svetinjo

Trst via Caprin 5 pri Sv. Jakobu Trst

Kadar kupovati čevl,
prej preučari h komu greš.
V Trstu, v ulici Caprin
čaka nate Forcessin.
Šiva trdno in močno,
daje fino in cenò.

Slovenci! Kupujte samo pri Forcessinu!